

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**
Előfizetési ár:
Hegyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyiltérl közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A sajtótörvény revíziója.

Az igazságügyminiszter úr anketra hívja az újságírókat. Ugy mondják, hogy a sajtótörvényt revideálni kell és akik mondják valamennyien befolyásos egyéniségek, akik egyszersmint, csak úgy hozzávetőleg és feltűnő felületességgel megjelölnek bizonyos gondolatokat is, melyek a revízióban volnának érvényesítendőek. Figyeljük csak meg ezeket a mondatokat:

1. A felelősség kiterjesztése és szolidaritása tétele.
2. A kárterítési kötelezettség megállapítása.
3. A sajtóperek gyorsabb lebonyolítása.
4. A sajtóvétségek súlyosabb megolrása.
5. Bizonyos lapok betiltása.

Ezeket kívül vitáznak még arról is, hogy a cenzúra előleges lehet-e, vagy csak utólagos és hogy jogosult-e bizonyos körülmények között a lap elkobozása?

Mindezen gondolatok pedig mérészen, sőt vakmerően belekapaszkodnak a sajtószabadság szent jogába, holott azok, akik ezen gondolatokat termelik, ezerszeresen hangsúlyozzák, hogy a sajtószabadságot megcsorbítani nem engedik, hogy ök ezért a szent szabadságjogért élet-halálharcot vívni is mindenkor készek.

Világos mindezekből, hogy a sajtószabadság fogalma körül keletkezett közhangulat, a szó teljes értelmében érellen s hogy azok a magas állású és nagy befolyású urak, akik a fentebb 5 pontban elsorolt gondolatokat elhintették, a sajtószabadság kérdésével komoly megfontoltsággal sohasem foglalkoztak.

Akármielyik gondolatot vesszük is elő azok közül, melyekről fentebb megemlékeztünk, — tisztán megállapíthatjuk, hogy ezeknek bármelyike is a legdurvább megsértése volna a szabadságjognak s megállapíthatjuk, hogy ezek a gondolatok azért keletkeztek, mert a mai parlament hangulatában eles ellenszenv uralkodik a politikai sajtó munkásai ellen.

Nem lehet egy magyar parlamentről lesújtóbb bírálatot mondani mint azt, — hogy ezek a jó urak azt képzélik, hogy a sajtószabadság az újságírók joga, s hogy tehát, ha ezt a jogot megtepiük, az újságírói hatalom és befolyás vesztli el erejét.

Eszébe sem jut ezeknek az urak-

nak az, hogy a parlamenti hírlapírókon kívül is lehetnek valakik akik a sajtószabadság jogán, gondolatokat termelnek és terjesztenek s hogy ez a jog nem egyes osztályoké, hanem az egész országe, minden emberé egyformán, holott ök mondják leghangosabban, hogy a sajtószabadság a legerősebb alkotmánybiztosíték és a leghatalmasabb közművelődési tényező.

Miért kellene tehát a sajtószabadságot megnyirbálni? Miért kellene a szerkesztőket a felelősség kiterjesztésével megfélemlíteni? Miért kellene a sajtóvétségekért statáriumot tartani? Miért kell a szabad véleménynyilvánítást törvények által megrettenteni?

Dehogy kell, — semmi szükség mindezekre. Annak a parlamenti hangulatnak, mely a sajtótörvény revízióját követeli, nem a sajtószabadság az oka, hanem egyenesen az újságírók ellen keletkezett ellenszenv, melyről minden skrupulus nélkül megmondhatjuk, hogy legtöbbször nemtelenül jogosulatlan.

Kétségtelenül szükséges ennélfogva az, hogy azokat az okokat, melyek a parlamenti hangulatot a professzionista újságíró egyéniségek ellen izgatják s melyek ezt a hangulatot már az ország közvéleményébe is átviszik, lehetőleg vagy legalább is eloszlassuk.

Ezért helyezkedtünk mi kezdetül fogva arra az álláspontjra, hogy nem a sajtótörvény revíziójára van szükség és nem azoknak a gondolatoknak nyomán kell haladnunk, ha a sajtóban észlelhető bajok orvoslását keressük, melyeket e sorok elején regisztráltunk, hanem a sajtórendtartás megalkotására kell törekednünk, hogy ebben fórumot teremtsünk, mely a sajtó tisztessége felett örködik és a sajtó ítélőszékén bizonyos gyakorlatot, bizonyos formákat és szokást tud szentesíteni.

A vidéki hírlapírók országos szövetsége formát is adott ennek a gondolatnak és már tárgyalja a kész törvénytervezetet, mely a kauciók eltörléséről és a hírlapírók és hírlapkiadók közötti viszony rendezéséről szól egyrészt, másrészt pedig az újságírói kamaráról, tehát annak a fórumnak megalkotásáról készült, mely mint emeltük, hivatva volna örködni az újságírói tisztesség felett s mely a sajtó ítélőszékén bizonyos gyakorlatot, formákat és szokásokat volna hivatva szentesíteni.

Ezek a tervezetek, a sajtószabadság teljes épségben tartása mellett harcolnak és nemcsak arra alkalmasak, hogy a sajtó ellen most megnyilvánult parlamenti hangulatot visszaszorítsák, hanem arra is, hogy ilyen sérelmes hangulat a sajtó ellen ne keletkezhesék.

Mégis egy igen tekintélyes törvényhozó azt az észrevételt tette e javaslatok ellen, hogy: mit ér nekünk az, ha a sajtókamarában együtt lesznek a tisztességes újságírók valamennyien, s a kamarán kívül álló egyének a szabadságjog alapján mégis csak visszaélnék majd a nyomtatott betű hatalmával?

Erre a kétségtelenül súlyos kérdésre is meg kell adni a feleletet.

Az említett törvénytervezetek az újságírói toll pozícióját szándékoznak megerősíteni és a lehetőség szerint függetlenné tenni. Ez a célja az újságírók és kiadók közötti viszony rendezésének A szerkesztői toll ne legyen semmiféle oldalról befolyásolható. Aki ennek a törvénynek oltalma alatt áll: a hírlaptulajdonos, a szerkesztő valamint minden belső munkatárs, — az egyszersmint a kamara választmánya által időről-időre megállapítandó erkölcsi elvek követése elől nem zárkothatik el, mert a kamara fegyelmi hatásköre alatt áll. Ezen törvényes szervezet mellett szigorú és erős cenzúra keletkezik minden szerkesztőségben és a sajtó tekintélyét és hatalmát megerősíti, — de a nyilvánosság elé tartozó gondolatok forrását el nem zárja és természetes erejével azokat a rakoncátlan gondolatjárásokat is megfékezi, melyek a kamarától egyébként függetlenül keresnek helyet a nyilvánosság előtt. A kamara szelleme föltétlenül áthatja az egész magyar sajtót s mindazokat, akik nyilvános diskussziókra vállalkoznak.

A választói jog. Az általános választói jog megvalósításával nem foglalkozik a kormány, de a közvélemény annál inkább érdekli ez a fontos, a jövőnd Magyarországhoz vezető politikai kérdés. A kormány—híába vállalta a megvalósítást—halasztja ígéretének bevaltasát, míg csak a nemzeti erő ezt a packazást túri.

A választói jog kérdése annál inkább foglalkoztatja a publicistákat. Most két könyv jelent meg egyszerre, amely ezzel a kérdéssel foglalkozik. Lukács György vott közoktatásügyi miniszteré az egyik könyv, dr.

Kriszthaber Adolfé, a budai újpárt elnökéé a másik.

Lukács György széles alapon, a jövőendő Magyarország megteremtésének irányelvéből nézi a kérdést. Véleménye, fölfogása, meggyőződése az, hogy a magyar politikai élet válságos állapotban csak az általános választójog segíthet és attól várhatjuk jövőendő gazdasági és kulturális fejlődésünket.

Kriszthaber Adólt munkája tudományos könyv. Míg Lukácsé publicisztikai, ez államjogi és politikai tanulmány. Legelőbb is az állam keletkezését tárgyalja és annak alakulását oly irányban, ahogy abban a választói jog keletkezik, aztán általánosságban foglalkozik a választói joggal, tárgyalja annak célját, fejlődését, alkalmazásának módját és jelentőségét s végül a választói jognak Magyarországon való kiterjesztését taglalja a könyv, amely sok értekes és tartalmas gondolatot, adatot és igazságot tartalmaz.

A magyarországi általános választói jogról szóló tanulmányban Kriszthabernek új szempontjai is vannak. Amikor fölveti azt a kérdést, hogy miért kell egyáltalában nálunk a választói jogot kiterjeszteni, ezt olyképp oldja meg, hogy megrajzolja a mai magyar, társadalmi képét, annak nagy egyenlőtlenységével. S itt Kriszthaber éppen az általános választói joggal akarja megoldani a nemzeti-ségi kérdést.

Az erre adott terjedelmes megokolásban rámutat az osztrák centralistik legújabb mozgolódásaira, ismerteti azok szándékait, terveit és kimutatja azokat a szándékok ferdtékeit melyek a Popovici C. Aurél által a Gross-Österreich megalkotása céljából Lipcsében kibocsátott könyvében foglaltaknak és amely könyv határozottan a magyar állam egysége ellen intézett rendszeres támadás eredménye.

Kriszthaber könyvének ez a főérdekesége. A mű ezután egyenként foglalkozik mindazokkal a kérdésekkel, melyek ezzel összefüggnek, nevezetesen a kórhattarral, az értelmi és vagyoni cenzussal, titkos és községenkénti választással, aktív és passzív választói joggal, a nemzetiségek és szocialisták álláspontjaival, választói listák összeállítása, visszaélések megszüntetése, választási bíráskodás, képviselői összeférhetetlenség és eladósodás megszüntetésével, végül a nők választói jogaival és ezekben több figyelemreméltó tervet hoz föl.

Természetesen a sok tanulmányban sok az igazság és elég a tévedés. A választójog kérdését nem is ezek a tanulmányok fogják megoldani, hanem a szükség. A szükség pedig a kormánynak is parancsol, akárhogy is fél a választói jogtól.

Az új cseléd-törvény javaslatról.

Daranyi Ignác földmivésügyi miniszter az új gazdasági cseléd-törvény tervezetét, úgy látszik, két tíz közé került. Egyfelől szociális és demokrata érzésű szerepvivők azt írják és beszélik a tervezetről, hogy vissza akarja állítani a középkort, a jobbágy-ságot, a rabzoltságot; másfelől meg a gazdák azt mondják, hogy a mai körülmények között, amikor a cselédek már nem is köszönnek a gazdának és maguk fölött urat elismerni egyáltalán nem akarnak, a törvényhozás a javaslat elfogadásával olyan törvényt fog alkotni, amely szigorú megterelő intézkedések helyett szinte a cseléd partjára áll; jöjjön a miniszter gazdalkodni és a gazdaságokban rendet tartani. Így tehát, egyazon javaslatot az egyik túlszigorúnak és embertelennek, a másik túlenyhének és a gaz-

dasági cselédmizériákat csak tetőzőnek tartja és hirdeti szóban és írásban.

Az igazság — persze — valahol, mint sok másban, ebben is ott lesz a középben. S a sok igazságkutató között megszóla, a gyakorlati élet szempontjából, a B. H. hasábjain M á r t o n f y Lajos Heves vármegyei főszolgabíró is, akinek a törvényjavaslata vonatkozó, sokban érdekes fejtegetéseit a következőkben reprodukáljuk:

A gazda és a gazdasági cseléd között való jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatot eddig a gyakorlati élet szempontjából alig bíráltak meg. Talán én leszek az első, aki ebből a szempontból hozzászólok a javaslat-hoz. Mint közigazgatási tisztviselő, tisztán azzal a kérdéssel akarok foglalkozni, hogy a javaslatot, ha törvényné válik, miként lehet a gyakorlati életben végrehajtani. A magam részéről, azt hiszem, hogy könnyen, de csak abban az esetben, ha csupán a törvény lesz irányadó s a végrehajtási rendelet kizárólag a végrehajtás módját szabályozza. Szerény nézetem szerint a törvényjavaslat egyaránt szolgálja: a cseléd, a gazda és az emberszeretet ügyét, és mellett a gyakorlati szempontok is érvényesülnék benne és a gyakorlati életben főnkakadás nélkül végrehajtható. Ikertervérenek, a munkasokról szóló 1898. évi II. törvényeknek a gyakorlati életben már kipróbált, helyes intézkedéseit alkalmazza és jogviszony szabályozásánál. A munkástörvény határozó és energikus intézkedései nélkül, mit csinálnak volna mi szolgabírók a valahogy elsimított cselédstrájk után az elmúlt évi aratóstrájkokkal.

Minden esetre igen helyesnek fog bizonyulni az az elv, hogy a javaslat a gazdasági cseléd-ség fogalmát külön választotta a háztartásbeli cseléd-ség fogalmától, mert lehetetlen is a két külön kategória jogviszonyait azonos elvekre fektetni törvényben szabályozni. A külső cselédeknek. De éppen azért szükséges, hogy a házi cseléd jogviszonyait hamarosan egy másik, új törvény rendezze.

A javaslat modern elveken épült föl és modern célok felé törekszik. E célokat általában el fogja érni, de arra kell törekedni, hogy a törvényes intézkedések hatásával és jelentőségével ne csak a gazdák, hanem a cselédek is alaposan megismerkedhessenek. Gondoskodni kell, hogy az első években különösen, a szerződéses kötése alkalmával valamelyik előjárósági tag a törvényt, legalább a cselédet érdeklő kivonatban fölolvassa és ismertesse. Ilyesmí eskakis javára lehet az úgynek és tekintve a tervezet szigorú rendelkezéseit, azok a gyakorlati életben csak úgy érvényesülhetnek, ha a cseléd előre tisztában lesz a megkötött szerződés jelentőségével és cselegetes következményeivel. Itt említem meg azt, hogy a javaslat ama intézkedését, hogy a szerződés a gazda és cseléd egymás között szóval is megkötött, a törvényjavaslat elveivel meg egyezőnek nem tartom.

A kitűzött cél érdekében kívánatos lenne, hogy a javaslat minél szűkebb teret hagyjon a törvényhatóságoknak külön szabályrendeletek alkotására, melyek vármegyénként különbözők lehetnek. A mit csak lehet, magában a törvényben kell megrögzíteni, már csak abból a szempontból is, hogy ferde helyzetbe hozhatják a szabályrendeletek a több megyében birtokos gazdát, a cseléd érdekében pedig, a ki megéről megyére változtatja helyét, kívánatos, hogy ne találjon mindenütt más rendszabályt; másfély igazán megokolatlan oly viszonyokat, melyeket a vidékek különleges viszonyai tekintetében nem kell különbözően elbírálni, megynként másként rendezni. Szerintem csak a cselédlakásügynek a javaslatban megállapított elvek szerint való kötelező rendezése legyen a törvényhatóságok dolga.

Betetőznék azonban a javaslat humánus intézkedéseit, az éppen a mostani földmivésügyi miniszter által gyakorlatba hozott cselédjuttalmazás és megjutalmazása a gazdának is. Ez utabbanak föltételeit a javaslatnak kellene megállapítani. Mert a legfőbb cél, a miért a

cselédügyet rendezni kell, az, hogy a cseléd minél több időt töltson egy helyben, illetőleg a gazda minél huzamosabban tarthassa meg a gazdaság specialis viszonyaira ismerős cselédet. Ha ezt a törvény lehetővé, sőt valószínűvé teszi, akkor elérte a célját. De jutalmazni kellene azokat a gazdákat is, a kiknek több oly cselédje van, aki huzamos ideig szolgálatban tudott maradni. Most a huzamos ideig egy helyben szolgáló cselédeket jutalmazza a kormány. Tartosan egy helyben szolgálhatni azonban már magában is jutalom és szerencse; biztos jele annak, hogy ott jó viszonyok voltak, hogy ott jó volt szolgálni. Azonfelül talán szaz esztendő is eltelik, míg ugyanabban az uradalomban ismét kiütetnek egy cselédet, pedig akadhott ott több jutalomra érdemes cseléd is, a kire azonban a mostani eljárás mellett nem kerül a sor. Am ha a gazdát jutalmaznók meg, például: éremmel, valamely teher elengedésével, vagy szállítási kedvezéssel, a közjogokban való bővebb részesezéssel, minő lehetne például hely a törvényhatósági bizottságban: az ilyen gazda, mert a huzamosan tartó cseléd-szolgálat eszméletlen erkölcsi jelentőséget jobban képes átérteni, arra törekednék, hogy mennél több huzamosan szolgáló cselédje legyen, arra törekednék, hogy cselédit minél inkább odaokösse birtokához s oly helyzetet teremtsen számukra, mely erőtekebb minden törvényes vívmánynál. A gazdának jutattott éismerésben, vagy kedvezésben közvetett módon, mindenkép osztona valamennyi cselédje s módjában lesz a gazdának jutalmazni és meg is fogja jutalmazni azt a cselédet, a ki őt célja elérésében becsületesen támogatja. Az intézmények nem elvont műveltségek, hanem csak gyakorlati hatások szerint értékelhetők. Oly intézményeket kell tehát létesíteni, melyek nem csupán eszméi célzatukkal szolgálják rendeltetésüket, hanem teljes mértékben ráilleknek a gyakorlati viszonyokra is.

E gondolat gyakorlati keresztülvitele esetén azok az apró viszálykodások, melyek a gazdát és cselédet egyaránt ekeserítik és a hatóságot foglalkoztatják, hihetőleg ott-hon nyernének elintéztést s a kisebb, de talán gyakori, ismétlődő kellemetlenségek, a melyek a hely változtatásának rendes oka, elsimulnának. Kis okból eredő és sürő-dással elmérgesített okléteteknek a hatóságok elé való hurcolása megszűnnek, sok haszontalan időmúlásztaló szabadulnának meg a felek, hiabavaló munkától a hatóságok.

A javaslatnak a gyakorlati életben való alkalmazásához általánosságban tett észrevételeim: a javaslatnak a cselédék és azok családtagjainak győgyításáról szóló intézkedéssel óhajtom befejezni. A javaslatnak állásfoglalása ebben a tekintetben mindenesetre nagy haladás, de úgy hiszem, több áldozatra, határozottabb megállapodásokra kell törekedni. A javaslat ugyan kikészítet az 1898. évi XXI. törvényeknek a nyilvános betegápolásról szóló és az 1900. évi XII., az 1902. évi XIV. törvényeknek a munkás és cseléd segítőpénztárak tárgyában hozott intézkedéseit, de a gyakorlati életből merített tapasztalat alapján azt vélem, hogy kitűzött célját nem fogja elérni, bar az idézett törvények rendelkezéseivel áldásosabb.

A törvényhozás csak nemrégiben foglalkozott az ipari és gyári munkások biztosításáról szóló javaslattal, a mely szociális érdeket elégített ki. De ha a törvényhozás már elfogadta az ipari és gyári munkások betegség ellen való biztosítását, nem helyén való lenne-e, hogy az őstermelők érdekeit is istapoljuk. Eppen ezért őrmélem olvastam a földmivésügyi miniszternek a képviselőházban február 19-én tett ígérését, hogy a gazdasági munkások és cselédek betegsegítő pénztárát az eddigénél kiterjedtebb alapon kívánja újra szervezni.

Ma a legtöbb helyen úgy történik a cseléd-ség gyogyítása, hogy kihozatták az uradalomba a beteghez a hetonként egyszer kapható kórorvost, a ki rendel valamit a betegnek, de hogy a gyogyyszer miként hatott s a betegség hogyan fejlődött, arról csak a jó isten tud. El kellene rendelni, hogy az

uradalmi orvos a hét bizonyos napjain magától jelenjék meg a majorban, látogassa meg a cselédlakásokat s terjeszse ki figyel-mét a közegészségügy követelményeinek ki-elégítésére. A kiszádnál pedig rendszeresi teni kellene az állandó orvosi kezelést.

Hianyos a javaslat abban a tekintetben is, hogy a gyermekek születésénél a szülésznők eljárását nem szabályozza. A gyilkos gyermekágyi láz a legnagyobbbróást a tanyákról szedi áldozatait, mert senki sincs, a ki az anyára és szülőitőre oly fontos egész-ségügyi szabályok betartásával törődnek.

De nézzük tovább a fennálló tételek törvények intézkedését. Csak gazdasági cse-lédet tartó gasda köteles, hogy minden cse-lédje után járulékot fizessen a segítőpénztarba, hogy a cseséd balesete következtében beállott munkaképтелenség tartalmára bizo-nosítsa kiadásait vagy halál esetén a temetés költségeit fedezze, hozzátartozóinak ideigle-nen segítségét nyújtson. De hát nem baleset-ből származó tartósabb betegség esetén ki biztosítsa a beteg költségeit és az esetleg keresésképtelen hozzátartozóinak fentartását? Igaz, hogy meg van adva a mód arra is, hogy ez ellen védekezék, de egészség állapotban, kényszer nélkül a csekély jövedelmű, sőt többnyire természetben fizetett cseléd-sorban ki gondol a heti járulék befizetésére? A leg-több cseléd vénségére a templom elé kerül koldústársisznyaval.

Szerény nézetem szerint a javaslatnak szóban forgó intézkedése egésztessékké ki akként, hogy: a jelen intézkedés átmeneti, a cseléd és családtagjainak mindenmely gyó-gyítás, valamint őrsége és elhallozása esetére való biztosítása dolgában, külön tör-vény fog intézkedni.

Ujdonságok

Szentes. 1907. Április 24.

— **Andrássy és a kiegyezés.** Amit a magyar miniszterek kertelve kerültek, Beck Vladimir báró osztrák miniszterelnök kipat-tantotta azt, egy — nála járt küldöttség előtt, hogy a magyar kormány volt az, mely a gazdasági kiegyezés 20 évre való megkötésének esz-méjével előállott. Ez mindenestre érde-kes leleplezés; de még érdekesebb az, hogy a kabinetnek éppen nem negyvennyol-cs tagjai emelnek szót a mostani kiegye-zési koncepció ellen, amely a hatvanhates alapot tágitaná. Ugy értesülünk ugya-nis, hogy Andrássy Gyula gróf belügy-miniszter, az ortodox-hatvanhates az, aki elégedetlenségének nyil-tanis kifejezést adott és meg-mondta, hogy neki az a tervezet, melyet Wekerle Bécsbe küldött, nem tetszik. Ő ragaszkodik a tiszta 67-es alaphoz, az pedig csak tíz évre szóló szerződésről tud, holott most húsz évről történik gondoskodás, ami sokkal több, mint a mennyit a hatvanhates törvények megengednek. A kormány kebelében emiatt nagy a konsternáció. Mert az egész kormányt, amely negyvennyolcas-tóbbasággal uralkodik, a legkülönösebb színben tüntetné fel, a hatvanhates Andrássy figyelmeltetné a nyilvános-ságot, hogy a Bécsnek való szolgálói akarás heveségében annyira tállotték a célon, amennyire még a régi szabadelvű párt sem merészkedett soha sem. Eppen ezért a miniszterelnök fölke-reste Andrássy Gyula grótot, hogy állásfoglalását ne hangalyozza és ne okozzon ezzel a kormánynak nehézségeket. Andrássy gróf azonban a legnagyobb mér-

tékben kedvetlen és hogy mi lesz an-nak az újabb incidensnek a következménye: ma nem lehet még tudni.

— **Indítvány a kötelező és ingyenes állami népoktatásról.** E d e r János csongrádi polg. iskolai tanár, a »Csongrádi Lap« szer-kesztője és Csongrád megye törvényhatósági bizottsági tagja, tekintettel a nemzetiségi képviselők fészkelődésére, indítványt nyújtott be a varm. törvényhatósági bizottsághoz, a kötelező ingyenes állami népoktatás törvénybe íktatása tárgyában. Az indítványt valószínű-leg a májusi megyegyűlés napirendjére fog-jak kitűzni és remélhető, hogy vármegyénk törvényhatósága egyhangúlag fogja ezt a hazafias indítványt elfogadni.

— **Szomorú terméskilátások.** A rossz, osapadékos időjárás az őszi búzavetéseket annyira megrongálta, sőt sok helyen telje-sen tönkre is tette, hogy a gazdák kénytel-nenek voltak az így megrongált vetéseket újból fölészántani és zabbal beültetni, vagy kukorica alá fogni. Ilyen módon csak kör-nyékünkön, Mindszenten, Szegvaron, Vásár-helyen és Oroshazán, meg Szentesen is kö-rülbeül 35 százalékát szántottak föl az őszi búzával bevetve volt területnek. Az idei ter-més különben is rossznak ígérkezik úgy, hogy ismét szomorú téle élünk, ha csak az időjárás kedvezőre nem fordul, hogy né-mileg kipótolja az eddig szenvedett károkat. A rossz terméskilátások valamivel emelték különben a búzárakat.

— **Mikor fizetéseképtelen a kereskedő?** A kir. Kúria egy új ítéletben kimondotta hogy abból, hogy a hitelező a kereskedő ellen a biztosítási végrehajtást akként esz-közölte ki, hogy a veszélyeztetést egy ki-elégítési végrehajtásnak csupán elrende-lésével igazolta, továbbá abból, hogy a hitelező a biztosítási végrehajtás foganato-sítása után a kereskedőnek többé nem hit-lezett, még nem lehet következtetni arra, hogy a kereskedő a fizetéseket megszüntette. Ellenben abból, hogy a kereskedő ellen vég-rehajtások tömegesen foganatosítottak és ezt a kereskedő fizetés helyett eltűrte, vagy abból, hogy a kereskedő ellen a kielégítési végrehaj-tásnak fölülfigalás mellett, szoros zár alkalmazásával foganatosítását fizetés helyett el-tűrte, következik, hogy a kereskedőre nézve a fizetés megszüntetésének ál-lapot beállott.

— **Sorozás Mindszenten.** Mindszenten, illetve a tiszáninneni sorozójárásban f. hó 16—17 és 18-án volt az idei ünnoczás, mely alkalommal a mindszei hadköteles ifjak közül hatvanegyet, Szegvárról hatvanat, Má-gocsról huszat, Derekegyházaról tizennegyvet és Fabiánból négyet sorozták be katoná-ékhöz.

— **Kedvezmény szőlőkaró-szállításra.** D a r á n y i Ignác földművelésügyi miniszter körirattal értesíti a gazdasági egyesületeket, hogy a kereskedelmiügyi miniszter az állam-vasutak vonalain és a körirattal felsorolt helyi érdekű vasútvonalakon a szőlőkaró va-súti szállításra nézve, a helyi árúdíjszabás-ban foglalt II. kivételes díjszabás díjtételei-nek megszüntetésével, az igazolási el-járással mellőzésekével, az I. kivéte-lés díjszabás díjtételeinek alkalmazását engedélyezte. Ezek szerint a kereskedelmi-ügyi miniszternek 54829/908. sz. átirata megállá-pítja, hogy a teherárúktól feladára kerülő szőlőkaró-kedvezményekre nézve szállítási díj-nak kétszáz forintot felelőleg legalább 10-000 kilogrammért való fizetése mellett — jelen-leg a következő kedvezmények állanak fenn,

vidékünket érdeklően: a szamosvölgyi va-sút vonalára a helyi árúdíjszabás szerinti I. kivételes díjszabásnak a tételei; az arad-csaná-dani egyesült vasútkaró vonalain a helyi árú-díjszabásban foglalt függelék 24 f. sz. alatti kedvezmény szerint — amennyiben a kül-devények a nevezett vasútkaró vonalait legalább 41 kilométer hosszban futják be — az I. kivételes díjszabásnak 20 százalékkal rövi-dített díjtételei. Ezek a kedvezmények mind-en igazolási eljárás nélkül — kivéve az arad-eszanádi vasútvonalakat — egész álta-lonosságban alkalmazhatnák s az illető va-sútkaró a szőlőkaró küldeményeknek igazo-lási eljárás mellett való kedvezményezése egyáltalán megszünt. A földművelésügyi mi-niszter a körirattában közölték alapján fel-hívja a gazdasági egyesületeket, hogy azok-ra a vasútvonalakra, melyeken — a fenteb-biek szerint — az igazolási eljárás mellett az 1905. évig fennálló kedvezményes szállítási díj meg lett szüntetve, igazolványt ne állítsanak ki. Ha pedig az arad-csanád vasu-takon továbbra is fenntartott igazolási eljárás mellett fennálló szőlőkaró szállítási kedvez-mény kihasználásához szükséges igazolvány kiállítására igényt tartsanak, akkor az igazolványürlapok kiadásáért közvetlenül hozza-jorduljanak.

— **A kereskedelmi érettségi vizsgálat reformja.** A kereskedelmi iskolai érettségi vizsgálat rendjét megváltoztatták. Az új szabályzat egyszerűsíteni fogja az érettségi viz-szálat, amennyiben az írásbeli részt két csoportba osztja, a szóbeli tárgyakat pedig három csoportba. Az érettségiző ifjak csak egy csoportból vizsgáznak és e tárgycsoport maguk választják meg. Az új érettségi rend már a mostani iskolai évben lép életbe, úgy, hogy a felső kereskedelmi iskolák növendékai akik e tanévben végeznek, június-ban már az új szabályzat szerint tesznek érettségi vizsgát.

— **Hímenhírek.** Fogel Dező tápió-szentmartonai kereskedő május 1-én lép ha-zasságra Szentesen Pláger Jolánka kisasszony-nal, Pláger Vilmos itteni jóhírű ke-reskedő kedves leányával. A polgári házasságkötés után ugyanaznap délután 5 órakeradjak az egyházi áldást a helybeli zsidó-templomban, az ifjú pár szép frigyré. — Szakál Mihály könyvnyomdász, aki évekig volt lapunk nyomdájában alkalmazva, a napokban jegyezte el magának Szegeden Hajnal Ionka kisasszonyt.

— **Csalás hamispénz ígérésével.** Mi számtalanszor figyelmeztettük a közönséget arra, hogy a környékünkön egy csaló szö-vegetekert működtik, mely nagy összegű hamis pénz ígérgetésével sarcolja ki a hiszékenyeket és nyercsérkedésre soróvoknak jó pénzét. Dacára ennek mindig körülnéz, a kik a csalóknak négy mennek. A szegedi törvényszék most is egy ilyen esetet foglalkozott, melyben Gábris János csongrádi napzámos, Bodnár Miklós ujkecskői kerégyártó és Léva Péter csongrádi napzámos voltak a vádlottak, akik Gulyás Jánost és Fleisz Jánost állítogal azzal a ígéréssel csalták meg, hogy jó pénzért jóval nagyobb össze-gű hamis pénzt adnak nekik. Föl is vett a csaló szövegetekert a két embertől összesen 1300 koronát, az ígért hamis pénzt azonban nem adták nekik. A tárgyalás során a három vádlott persze konokul tagadott s a bíróság ennek folytán, a bizonyítás kielégeltetése végett, kénytelen volt a tárgyalást elhalasztani.

— **Függetlenség pártiak a magyar nyelv ellen.** Különös, szinte hihetetlen dolog történt a képviselőház f. hó 22 ki gyűlésén. A törvényhozótestületnek nagy többséget ké-ppező függetlenség párti tagjai segítették leírítani egy javaslatot, mely annak a törvényben való kimondásáért szólt, hogy Magyarországon minden elemi népiskolában magyar legyen a tanítási nyelv. Boszók Árpád dr. kun-

szenzmártoni országgyűlési képviselő tette a nem állami tanácsokról szóló törvénytervezet 18-ik paragrafusának tárgyalása során ezt az indítványt, mely nagy megrökönyödést idézett elő a függetlenségük sorában és amelyről U g r o n Gábor, a nagy rabonbán(?) sietett kijelenteni — hogy hivatelt leserelje — hogy az az indítvány nem politikus. Miért nem politikus? — ezen a jámbor 48-as honatyák nem is gondolkoztak. Az jutott csak eszükbe, hogy U g r o n n a k f i n o m a b b d i p l o m a t i k u s é r t e s e v a n m o s t m i n t m á s n a k s h a ö m o n d j a, h a t b l o n y o s a n u g y i s v a n. M á r u g y v o l t, h o g y a 22-ik gyűlésen le is szavazták B o z ó k y j a v a s l a t á t. A k a d t a z o n b a n n é h á n y k o v e s é b é f i n o m p o l i t i k a i é r z é s ű, r u s z i k u s g o n d o l k o s s a u m a g y a r a h o n a t y á k k ö z t, a k i k e l h a t o z t á t k, h o g y ő k n é v s z e r i n t i s z a v a z á s t k é r n e k B o z ó k y j a v a s l a t á r a. N p s a, m e g n a g y o b b v o l t a m e g e s z e p p e n d é s a n e m z e t i h ő s ő k d i c s ő t á b o r á b a n, m i g v é g r e e g y ő j ú k k i e s z e l t e, h o g y k i k e l l b e s z é l n i a z ű l e s t, n e l e h e s e n s z a v a z n i a z n a p a z i n d i t v á n y r a. N o, e r e a z t a n v á l l a l k o z o t t k é t n e m z e t i s é g i h o n a t y a: V l á d A m r é l é s D o m j á n, e z e k t é n y l e g k i b e s z é l t é k, a n e m z e t i h ő s ő k n a g y l e l k i ö r m é r e a g y ű l é s t é s u g y n e m z e t i s é g i s e g i t s é g g e l s i s e r ű l t a h ő s ő k n e k m e g a k a d a l y o z n i u k a z t, h o g y B o z ó k y i n d i t v á n y a f ő l ő t s z a v a z n i l e h e s s e n.

— Katonai lövésár Szegeden. A cegledi 2. számú lövőbiztoság hirdetőnyit tesz közzé, melyben arról értesíti a lövőnyésztő gazdákat, hogy f. évi május 4-én, S z e g e d e n, a honvédműszár laktanya előtt levő téren, délelőtt 9 órakor katonai-lövésár fog tartani, mely alkalommal a következő feltételeknek megfelelő csikókat vásárolnak meg: betöltött 3 évtől 4 éves korig menő, 158-166 cm. magas, nemesvérű, jójárású csikókat, melyekért az eladó a törvényes 30 napig szavatol. Az elővezetett csikók marhaelvelének előmutatása okvetlenül szükséges. A katonai lövőbiztoság, minőség szerint fizeti meg a bevásárolt csikók árát.

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsözőtő tőke az amit a Scott-féle Emulsióért kiadunk, mert a jó, erőteljes egészség mindig többet ér a vagyonnál. A Scott-Emulsió a legjobb norvégiai gyögrész-kamajólat tartalmazza és kizárólag csak ezt a minőséget használják a Scott-féle Emulsió készítésére. A magában sajátos Scott-féle készítmény eljárási 30 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szor rendkívüli hatásával bír és ott, ahol betegséget gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdni, gyors és biztos sikert ér el. A közönséges csukamajólatjal megközelítőleg sem lehet oly kedvező, biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsióval.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a hátán nagy csukahalat vivő halász" védjegy.

SCOTT-féle EMULSIÓ
minden gyógyszerárban kapható.
Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fillér.

Felolószerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S.
Kiadótulajdonos „Szentés és Vidék" könyvnyomda

Szentés város tanácsától.
4459—1907.

Hirdetmény.

Szentés város szolgálatában álló rendőrök, mezőőrök, és alkalmazottak részére 1907 évre szükséges ruházat elkészítésének biztosítására zártajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Felhívom mindazon önálló iparosokat, kik a vállalatot elnyerni óhajtják, hogy lepecsételt borítékba zárt, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatukat a posztó, vászon, flaneel, barchet,

zsinór, gomb, bőr, és talp minták csatolása mellett a polgármesteri hivatalba 1907. évi április hó 24. napjának délelőtt 10 órájáig adják be, amikor az ajánlatok felbontatni fognak. Az ajánlatok az egységár és összes ár kitüntetéssel melletten teendők.

Az ajánlatok az ajánlati összeg 100%-a vagy készpénzben vagy ovadékként elfogadható értékpapírban bantpénztul csatolandó.

A szükséglet és árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnoki hivatalban megtekinthetők.

Ajánlat csak a gazdasági tanácsnoki hivatalban ingyen beszerezhető részletes ajánlati íven tehető.

Kellően fel nem szerelve, vagy a kitűzött időn túl beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A tanács fenntartja magának a beadott ajánlatok közötti szabad választás jogát.

Kelt Szentés város tanácsának 1907. évi április 12-én tartott üléséből.

Magyar
h. polgármester.

3—1.
2661/1907.

Hirdetmény.

A városi járdák és átvezetek építésének és javításának az 1907. évre leendő vállalatba adása céljából 1907. évi május hó 4-ik napjának délelőtt 10 órájkor lejáró határidővel új versenytárgyalást hirdetek, mert az 1907. február 27-ikére hirdetett versenytárgyalás eredményét a városi tanács nem tartotta elfogadhatónak.

Felhívom mindazon önálló iparosokat, kik ezen munkálatot elnyerni óhajtják, hogy ajánlatukat a fenti határidőre a gazdasági tanácsnoki hivatalban adják be és hogy az egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok mellé 100 korona ovadék csatolandó készpénzben vagy ovadékként értékpapírban.

Részletes feltételek megtudhatók a gazdasági tanácsnoki hivatalban.

A feltételeknek meg nem felelő vagy későn beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Szentés 1907. április hó 16.

K. Szabó Imre
gazdasági tanácsnok.

4363/1907.

Hirdetmény.

A. m. kir. földmívelésügyi miniszter úrnak 18000/907. sz. a. kiadott rendelete alapján felhivatik a gazda közönség, hogy a sáska, de különösen az olasz és marokkói sáska fellépését éber figyelemmel kísérje és a gyanus eseteket a hathatós védekezés megtevéle végett a polgármesteri hivatalban azonnal jelentse be.

E két fajta sáska szines szemléletű a gazdasági tanácsnoki hivatalban és a mezőőröknel megtekintheti a közönség.

Szentés 1907. április 16.

Dr. Mátéffy
polgármester.

Szentés város közp. választmányától.
6. kv. 1907. szám.

Hirdetmény.

Az országgyűlési képviselőválasztók 1908. évre érvényes névjegyzékének kiigazítása érdekében a központi választmány a következőket teszi közzé:

Az ideiglenes névjegyzék, valamint a kihagyottak névjegyzéke a főjegyzői hivatalban 1907. évi Május 5-től 25-ig közzemlére kitétetik, ahol is az naponként délelőtt 8 órától 12 óráig megtekinthető, délután 2 órától 6 óráig pedig az ideiglenes névjegyzék ellen beadott felszólamlásokkal együtt lemásolható.

A névjegyzék elleni felszólamlások 1907. évi Május 5-től 15-ig a felszólamlásokra adható észrevételek pedig 1907. évi Május 16-tól 25-ig nyújthatók be a polgármesteri hivatalnál a hivatalos órák alatt.

Saját személyét illetőleg jogában áll mindenkinek felszólalni, továbbá mindazok kiknek, nevei a névjegyzékben bennfoglalva, jogosítottak minden jogtalan felvétel vagy kihagyás miatt felszólamlással élni.

A felszólamlási kérvények és észrevételek bélyegmentesek, írásban nyújthatók be, s a jogosultságot igazoló okmányokkal felszerelendők. Egy beadványban több egyénre vonatkozó felszólamlás is helyet foglalhat.

A ki felszólamlásra jogosított, az a felszólamlásokra észrevételeket is nyújthat be, az észrevétel minden felszólamláshoz külön adandó be.

A központi választmány különös figyelmébe ajánlja a közönségnek, hogy igyekezzen a névjegyzéket megtekinteni és sérelem esetén az ellen felszólamlással élni, mert a ki ezt elmulasztja, választói jogának csorbítását saját hibájának tudja be.

Kelt Szentés város központi választmányának 1907. évi április hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Mátéffy

polgármester, közp. vál. elnök.

ad 3219/1907.

Hirdetmény.

Szentés város tanácsának fenti számú határozata alapján felhívom mindazokat, kik a városi szegény-menházatok ápolat részére szükséges ruházásra és pedig 15 drb. téli felső kabát, 15 drb. téli nadrág, 15 drb. barchet alsó kabát, 20 drb. csikos nyári nadrág, 50 drb. férfi vászon ing, 20 pár női papucs és 20 pár harisnyának szállítást elnyerni óhajtják, az egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatokat, melyben az ajánlati összeg 100% csatolandó 1907. évi mácius hó 7-ik napjának d. e. 9 órájára a gazdasági tanácsnoki hivatalba adják be. A feltételek ugyanott megtekinthetők.

Szentés, 1907 április 17-én.

Dr. Mátéffy polgármester.